

vergadering **C204**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 20 april 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de eenmalige tussenkomst voor energiekosten in de culturele sector – 2087 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het budget en de nieuwe prioriteit voor projectsubsidies in het kader van het decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 2162 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de eventuele aanpassing van de inflatiecorrectie bij de werkingssubsidies in de kunstensector – 2221 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de koppeling van de UiTPAS aan de museumpas – 2234 (2022-2023)	11
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het gebruik van een 'ramadan-friendly' label door het Brusselse Kaaitheater – 2236 (2022-2023)	13
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het spanningsveld tussen artistieke vrijheid en het primaat van de politiek – 1993 (2022-2023)	18

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de eenmalige tussenkomst voor energiekosten in de culturele sector – 2087 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Stephanie D'Hose

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, bij de begrotingsbesprekingen kondigde u aan dat u 16,5 miljoen euro had voorzien om de culturele sector te ondersteunen nu die zich naar aanleiding van de energiecrisis geconfronteerd zag met stijgende energiekosten. U benadrukte dat u nog geen concreet plan had over de verdeling van deze middelen maar dat meer informatie snel zou volgen.

Sinds 6 maart staat dit bericht op de website van het departement Cultuur: "Culturele organisaties die een werkingssubsidie van de Vlaamse Gemeenschap ontvangen, zullen dit jaar een eenmalige tussenkomst voor hun energiekosten krijgen. Dat heeft de Vlaamse Regering beslist. Ze hoopt zo de impact van de gestegen energiekosten op de werkingmiddelen van de organisaties te verkleinen.

Enkel privaatrechtelijke rechtspersonen die minstens in 2022 én 2023 een werkingssubsidie ontvangen, komen in aanmerking voor de tegemoetkoming. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media brengt die organisaties binnenkort op de hoogte via e-mail.

Deze gedeeltelijke tussenkomst in de energiekosten is een bijkomende inspanning vanuit de Vlaamse Gemeenschap naar de cultuurorganisaties, in een economisch moeilijkere periode.

Bij het verdelen van de middelen wordt rekening gehouden met de verhouding van de energiekost ten opzichte van alle kosten voor 2022. De regering wil de middelen in de eerste plaats inzetten voor organisaties waar de gestegen energiekosten zwaar doorwegen op de werking.

De komende maanden moeten de organisaties hun afrekeningsdossier voor het werkjaar 2022 indienen. Zij zullen de energiekosten apart moeten opnemen en toelichten. Verder moeten ze de bewijsstukken voor deze kosten ter beschikking houden voor controle.

Als de rapportage over deze kosten niet correct verloopt, zal de organisatie deze eenmalige tussenkomst niet ontvangen."

Inmiddels keurde de Vlaamse Regering op vrijdag 30 maart op voorstel van minister Dalle het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) goed betreffende de toekenning van een eenmalige subsidie voor energiekosten in het jeugdwerk, waarover de Vlaamse Jeugdraad en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) advies hebben uitgebracht. Een vergelijkbaar ontwerp-BVR voor Cultuur is mij nog niet bekend. Vandaar de volgende vragen.

Kunt u toelichten op welke beslissing van de Vlaamse Regering de aankondiging voor de energiepremie in de cultuursector is gebaseerd? Gaat het over een nieuw reglement en wordt hierover advies gevraagd aan de SARC?

Het is voor ons en voor de cultuursector niet duidelijk of er voorafnames zullen zijn, noch wat eventueel de percentages zijn die men zal toepassen voor het berekenen van het uiteindelijk toegekende bedrag. Met andere woorden: het is niet duidelijk wat de parameters zijn. Kunt u hierover toelichting geven?

Kunt u toelichting geven bij deze zin: "De komende maanden moeten de organisaties hun afrekeningsdossier voor het werkjaar 2022 indienen. Zij zullen de energiekosten apart moeten opnemen en toelichten. Verder moeten ze de bewijsstukken voor deze kosten ter beschikking houden voor controle." Immers, de afrekening 2022/begroting 2023 moet voor de amateurkunstensector reeds op 15 maart en voor de sociaal-culturele sector op 31 maart en voor de cultureelerfgoedsector op 1 april ingediend worden. Hoe kunnen de organisaties deze meerkosten dan alsnog aantonen?

Via welke communicatiekanaal werden de organisaties op de hoogte gebracht? In de nieuwsbrief voor de sociaal-culturele sector, die op 8 maart is verstuurd, noch in de nieuwsbrief voor de kunstensector van een dag eerder hebben we over deze energiepremie een bericht gelezen.

Hoe zullen de organisaties concreet geïnformeerd worden en hoe zal de eenmalige tussenkomst voor energiekosten berekend en betaald worden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, de aankondiging waar u naar verwijst, is de brede communicatie naar de sector over de eenmalige tussenkomst voor energiekosten waarin ook de aanpak van de verzameling van de noodzakelijke gegevens wordt aangekondigd. Deze aanpak is overigens tot stand gekomen in nauwe samenspraak met de sector. De basis voor deze eenmalige tussenkomst is het begrotingsdecreet 2023. Daarin werd een begrotingsartikel HB0-1HCA2CJ-WT -Energiemaatregelen Cultuur opgenomen. Zoals aangegeven in de verantwoording bij de decreetsbepaling hebben de daarop beschikbare middelen het volgende doel: "In het kader van de energiecrisis worden in 2023 eenmalige budgetten ter beschikking gesteld om tegemoet te komen aan de meerkost van de stijgende energieprijzen bij erkende en ondersteunde organisaties. Deze subsidiebasis voorziet in de mogelijkheid om deze middelen toe te kennen aan de organisaties, die structureel gesubsidieerd worden in het beleidsveld cultuur."

Op basis van de ingediende informatie zal dan een voorstel aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd waarin een verdeling van de beschikbare middelen aan de in aanmerking komende organisaties wordt voorgelegd. Bij het uitrollen van de toekenningsprocedure zal advies worden gevraagd aan de SARC.

Ik begin mijn toelichting over of er al dan niet voorafnames zijn. In de uitwerking van de verdeling van de middelen aan de in aanmerking komende organisaties, zal dus rekening worden gehouden met de energiekosten van de organisaties en de verhouding van de energiekosten ten opzichte van de totale kosten. Het doel daarbij is de middelen in de eerste plaats in te zetten voor organisaties waar de gestegen energiekosten zwaar doorwegen op de werking.

Het voorstel qua toe te kennen percentages en bedragen zal dus pas kunnen gebeuren nadat er een volledig zicht is op de voormelde kosten, en het gaat om ruim vijfhonderd organisaties. Dan kan bekeken worden welke bedragen er per organisatie kunnen voorgesteld worden, rekening houdend met de beschikbare middelen, de energiekosten van de organisaties en de impact ervan op hun werking.

Dan mijn toelichting bij de vermelde zin. De factoren van energiekosten en totale kosten waarmee rekening zal worden gehouden voor de berekening en de uitwerking van het voorstel voor de eenmalige tussenkomst, maken integraal deel uit van de jaarrekening 2022 van de organisaties die zij, zoals elk jaar, moeten indienen ter verantwoording van de aan hen toegekende werkingssubsidies.

Om te zorgen dat alle organisaties die in aanmerking komen duidelijk geïnformeerd zijn, worden die steeds individueel via mail op de hoogte gebracht. Ook in het

vervolg van de procedure zullen de organisaties steeds rechtstreeks via mail worden geïnformeerd, zodat alle betrokken organisaties altijd op de hoogte blijven.

De basis voor de berekening werd hierboven al uitgelegd. Zodra de beslissing door de Vlaamse Regering is genomen, zal de eenmalige tussenkomst integraal betaald worden aan de organisaties. We halen de noodzakelijke gegevens dus uit de jaarrekeningen die de organisaties verplicht zijn neer te leggen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u wel voor uw antwoord, minister-president. U verwijst naar die eenmalige tussenkomst die in het begrotingsdecreet is voorzien. En het klopt dat daarvoor budget voorzien wordt. Maar in die tekst wordt verder niet gespecificeerd hoe die middelen concreet aangewend zullen worden. Maar als ik het goed begrijp, bent u al op dit moment informatie aan het verzamelen en zal er bijgevolg wel een tekst worden voorgelegd aan de SARC. Zal dat dan ook via een BVR verlopen, net zoals minister Dalle dat voor de jeugdsector heeft gedaan? Of op welke manier denkt u daar te zullen werken?

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik heb een heel korte opmerking. Het is überhaupt een heel goede zaak dat er energiecompensatie is. We hebben ook bij de begroting gemerkt dat beide ministers die op een andere manier verdelen. Het belangrijkste is dat er transparantie is en dat het heel eerlijk gebeurt, en daar hebben we alle vertrouwen in.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dat zal inderdaad via een besluit naar de Vlaamse Regering komen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Bedankt voor de verduidelijking, minister-president.

Wat die afrekeningsdossiers betreft, denk ik dat er nog wel moet worden gekeken naar hoe het juist concreet kan worden aangepakt. Ik ben het niet helemaal eens met uw antwoord. Ik denk dat er daar in de timing betere afstemming nodig is en ik hoop dat u dat ook verder zult bekijken, zodat er daar geen fouten kunnen gebeuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het budget en de nieuwe prioriteit voor projectsubsidies in het kader van het decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk – 2162 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Sinds 2018 kent de minister van Cultuur jaarlijks subsidies toe voor projecten die de laboratoriumrol opnemen binnen het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk. In 2018 werd er nog een mooi bedrag voorzien voor deze projectoproep. Dat was 824.000 euro. Sinds 2019 is dit bedrag gehalveerd. In 2022 bedroeg het beschikbare budget net geen 400.000 euro. En

mutatis mutandis: samen met het budget gaat natuurlijk het aantal ingediende projecten ook dalen van, 61 organisaties in 2018 naar 16 in 2022.

Er is altijd wel wat sprake van geweest om bijkomend te investeren in deze projectenregeling als we ook wel een beetje de alignatie maken met de kunsten, maar daar is daar spijtig genoeg nog geen werk van gemaakt. En door de halvering van het budget zijn er natuurlijk organisaties die ondanks een positief advies toch geen subsidie toegekend krijgen.

Binnenkort hebben we een nieuwe deadline voor projecten binnen het decreet Sociaal-Cultureel Werk. Dat is 15 juli. Het zou misschien wel goed zijn om hier toch wel wat duidelijkheid over te krijgen.

Minister, voor de bijkomende investeringen hebben we een soort van groeipad uitgetekend. Kunt u duidelijkheid verschaffen over dat groeipad en wanneer de sector kan rekenen op eventueel extra budget?

Mijn tweede vraag is minstens even belangrijk: de regering heeft voor die projectlijn altijd uitdagingen gesteld, de zogenaamde prioritaire zaken. De afgelopen twee jaar werd ingezet op e-inclusie. Voor projecten die vanaf 1 januari 2024 van start gaan, werd de prioriteit 'leesbevordering' naar voren geschoven als maatschappelijke uitdaging. Ik vind dat trouwens een uitstekende keuze van de Vlaamse Regering. Dat sluit mooi aan op het Leesoffensief. Minister, kunt u wat meer toelichting geven bij de finaliteit van deze prioriteit? Wat voor projecten verwacht u precies?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, dank u wel. Zoals u aangeeft is de projectlijn nog relatief jong. En het klopt ook dat minister Gatz in 2019 de projectmiddelen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk na één oproep opnieuw halveerde en dat er toen intenties waren om nadien een groeipad uit te rollen. Zoals u weet, hebben we begin deze legislatuur algemeen moeten besparen op de culturele middelen, maar ik heb desondanks wel 4 miljoen euro extra kunnen vrijmaken voor de structurele werkmiddelen. Dat heeft natuurlijk een impact gehad op een snellere groei van de projectmiddelen. In de begroting voor 2023 die het Vlaams Parlement goedkeurde, werd 431.000 euro voorzien voor de projectlijn in het kader van het decreet Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk.

Maar ik heb goed nieuws voor u en meteen voor heel de sector, want op 9 maart besliste ik om 569.000 euro die vrijkomt uit DAC-middelen (derde arbeidscircuit) toe te voegen aan de projectenpot, wat het totale budget voor deze projectlijn op het mooie bedrag van 1 miljoen euro brengt. Ik ben ervan overtuigd dat er, zeker met de nieuwe maatschappelijke uitdaging rond leesbevordering, creatieve en vernieuwende projectideeën ingediend zullen worden. Ik hoop dan ook om met deze bijkomende financiële injectie heel wat waardevolle projecten te kunnen ondersteunen.

Leesbevordering werd inderdaad gedefinieerd als de nieuwe maatschappelijke uitdaging voor de projectsubsidies in het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk. Die uitdaging is geldig voor de projectronde van 2023, voor projecten die van start gaan vanaf 1 januari 2024. De projecten moeten vertrekken vanuit minstens twee sociaal-culturele functies en inzetten op het doel van het decreet. Daarnaast moet een project de laboratoriumrol in het sociaal-cultureel volwassenenwerk stimuleren – via maatschappelijke, innoverende praktijken op zoek gaan naar antwoorden op diverse samenlevingsvraagstukken – of een expliciete bijdrage leveren aan de maatschappelijke uitdaging leesbevordering.

De uitdaging van 2023 kadert, zoals u zegt, in het Leesoffensief. Die campagne werd in 2021 gelanceerd als reactie op de dalende cijfers voor leesmotivatie en leesvaardigheid. Lezen is een basiscompetentie en een voorwaarde om jezelf te

kunnen ontplooiën en voluit te participeren aan de maatschappij. Daarom richt het Leesoffensief zich tot elke Vlaming, van jong tot oud. Bijzondere aandacht gaat naar zwakke of moeilijke lezers, niet-lezers, en jongere kinderen die nog niet kunnen lezen. De twee eerste categorieën zouden zeker via het sociaal-cultureel volwassenenwerk bereikt moeten kunnen worden. Want door leesbevordering als maatschappelijke uitdaging vast te leggen voor deze projectsubsidies, wil de Vlaamse Regering ook het sociaal-cultureel volwassenenwerk stimuleren om met deze uitdaging aan de slag te gaan.

Naast het sociaal-cultureel karakter van het project en de zakelijke kwaliteit van het projectdossier, zullen projecten die zich richten op leesbevordering, dus ook beoordeeld worden op hun bijdrage aan leesbevordering. Zoals de voorbije jaren kunnen aanvragers ervoor kiezen om een project in te dienen dat bijdraagt aan de laboratoriumrol binnen het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Een project kan dus op een van de twee thema's – de laboratoriumrol of leesbevordering – inzetten, of op een combinatie van beide.

Dan vroeg u mij welke projecten we precies mogen verwachten in het kader van deze nieuwe uitdaging. Daar durf ik te rekenen op de creativiteit van de sector, die vaak onvoorspelbaar rijk blijkt. Ik ga met veel interesse zien welke projectvoorstellen er allemaal binnenkomen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ja, daar kijken we alvast naar uit. Dank u wel, minister-president.

Ik had gedacht een groeipad te zullen horen en te vernemen dat er telkens een plakje zou bij komen, maar nu komt er toch wel een hele grote lap bij. Ik denk dat het een heel goede beslissing is om die laboratoriumrol verder te versterken. Dank u wel daarvoor. Ik vroeg mij af of dit al gecommuniceerd is. Ik vraag me af, als ik de verwonderde blikken van de collega's zie, of men hiervan op de hoogte was.

Ik heb eigenlijk geen verdere vragen meer.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): U zegt, minister-president, dat iedereen waarschijnlijk zeer tevreden zou zijn, toen u dat aankondigde. Maar dan moet ik u tegenspreken, want dat ben ik niet. Het is zowat de teneur doorheen de jaren. In 2019, aan het begin van deze legislatuur, hebt u enorm veel aangekondigd. Het was aankondigingspolitiek met besparingen hier en besparingen daar. Het lijkt vandaag een ver verleden, want u draait ze stelselmatig, stapje voor stapje – zodat het toch niet te veel zou opvallen – terug. Ik denk dat dit zowat het laatste is dat u nog moest terugdraaien. Dat is triest.

Zelfs los van het inhoudelijke is dat eigenlijk alles waar u voor stond, waar de N-VA voor staat. Er is vandaag gewoon niets meer van te zien. Wat betreft besparingen op de cultuursector, verloochent u uw partijprogramma, verloochent u eigenlijk uw regeerakkoord. En u verloochent alles waar u, volgens mij, voor staat, of toch wat u beloofd hebt aan de kiezers. Ik ben al enige tijd bezig met er een boekje over te schrijven, en ik had nog één bladzijde met besparingen die u wel had gedaan. Ik kan bij dezen zeggen dat ik het net heb moeten schrappen. Ik vind dat een pijnlijke analyse.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Ik kom kort tussen, om de teneur die nu wat ontstaat na de tussenkomst van de heer Brusselmans een beetje tegen te spreken

en om te benadrukken, minister-president, dat wij vanuit de cd&v-fractie uiteraard wel heel tevreden zijn met de gesprekken die u daar doet en de extra middelen die naar de sector zullen gaan. Dat wil ik toch zeker benadrukken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, ik weet echt niet waar u het haalt dat wij specifiek op de cultuursector willen besparen. Integendeel, we willen investeren in Cultuur. We willen wel zien dat de middelen daar komen waar wij vinden dat ze noodzakelijk en terecht moeten komen. Maar dat ik in het leven sta als minister van Cultuur om zoveel mogelijk te besparen op Cultuur, dat heb ik nergens in ons programma gelezen. Wat wij wel algemeen ... *(Opmerkingen van Filip Brusselmans)*

U hebt het woord gehad, ik heb nu het woord. Wat wij algemeen wel willen hebben, is een gezonde begroting. Ik denk dat we er als enige regering in dit land, en zelfs ten opzichte van onze buurlanden, in slagen om inderdaad een gezonde begroting te hebben en de middelen daar in te zetten waar ze noodzakelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik ben ook wel wat verwonderd over de reactie van collega Brusselmans. Ik dacht dat leesbevordering en het feit dat kinderen worden aangemoedigd om te lezen, ook voor het Vlaams Belang een belangrijke zaak was. Maar kijk, opnieuw vallen de maskers af. Dank u wel, minister-president.

Nu we het over lezen en leesbevordering hebben, wil ik nog een beetje reclame maken voor de Vlaanderenleestdag aanstaande zondag. Voor de gelegenheid zetten we de deuren van de Senaat wijd open. Als we willen dat de Senaat een toekomst heeft, laat het dan maar vooral zijn om colloquia en lezingen te organiseren. Ik hoop dat jullie er ook bij zullen zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de eventuele aanpassing van de inflatiecorrectie bij de werkingssubsidies in de kunstensector – 2221 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, begin oktober 2022 ontvingen de organisaties die vanaf 2023 meerjarige werkingssubsidies zouden ontvangen in uitvoering van het Kunstendecreet onderstaand bericht vanuit het departement Cultuur, en ik citeer: "De hoge inflatiecijfers en energieprijzen plaatsen de hele maatschappij voor stevige uitdagingen, dit geldt vanzelfsprekend ook voor de kunstensector. Daarom wil de Vlaamse Regering nog een bijkomende inspanning doen om de slagkracht van de organisaties die vanaf 2023 werkingssubsidies ontvangen op basis van het Kunstendecreet te versterken. Deze inspanning komt bovenop de 4 procent inflatiecorrectie op het loonaandeel van de subsidie die de Vlaamse Regering bij haar beslissing op 24 juni jongstleden al toekende. Concreet zal de inflatiecorrectie worden opgetrokken naar 8 procent op het loonaandeel van de subsidiebedragen. Deze bijkomende correctie zal pas door goedkeuring van het Begrotingsdecreet 2023 officieel kunnen worden bevestigd. In bijlage vindt u de lijst met de aan deze bijkomende inflatiecorrectie aangepaste subsidiebedragen 2023.

U mag het aangepaste subsidiebedrag dat voor uw organisatie daarin is opgenomen, gebruiken bij de opmaak van uw geactualiseerde beleidsplan en begroting die tegen 15 oktober via het Integraal Opvolgsysteem Kunsten (KIOSK) moeten worden ingediend.”

Nu, minister-president, ondertussen vernemen we evenwel dat er onzekerheid is ontstaan over de volledige toekenning van deze inflatiecorrectie in 2023. Vandaar dat ik u daarover een aantal vragen wil stellen, met de hoop om daar meer duidelijkheid over te krijgen.

Zullen werkingssubsidies inclusief de inflatiecorrectie van 8 procent op het loonaandeel van de subsidiebedragen – met andere woorden het startbedrag van de nieuwe subsidieperiode 2023 tot 2027 – volledig worden uitbetaald aan de kunstenuorganisaties?

Indien niet, wat is hiervoor de verklaring en waarop is dit gebaseerd?

Zal het startbedrag dat in oktober 2022 werd meegedeeld aan de kunstenuorganisaties ook in 2023 geïndexeerd worden en zo ja, wanneer zal dit gebeuren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mijnheer Van de Wauwer. Ik ga de drie vragen samen nemen.

De inflatiecorrectie op het loonaandeel waarnaar u verwijst, werd meegenomen in de werkingssubsidies voor de kunstenuorganisaties op basis van de in het decreet van 16 december 2022 houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 opgenomen kredieten. Bij de opmaak van de begroting wordt de toe te passen indexering gebaseerd op de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau – daar zijn we wettelijk toe verplicht – in concreto de inschatting van de evolutie van de gezondheidsindex. Voor de begrotingsopmaak 2023 werd de index gebaseerd op de inflatievooruitzichten die op 6 september 2022 werden gepubliceerd door het Federaal Planbureau. Ik verwijs dan naar de algemene toelichting bij de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023, u vindt dat op pagina 46. Wij hebben ons toen, bij de opmaak van de nieuwe startbedragen, gebaseerd op een verwachte inflatie van 7 procent, maar hebben ook voorbehoud gemaakt bij deze schatting.

Zoals elk jaar, wordt bij de begrotingsaanpassing de indexering van de begrotingskredieten aangepast op basis van de nieuwe inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau. Bijgevolg kunnen bij de begrotingsaanpassing de beschikbare kredieten stijgen of dalen, afhankelijk dus van de evolutie van de gezondheidsindex. De recente inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau verwachten een lagere inflatie, namelijk 4,6 procent, dan bij de begrotingsopmaak 2023 werd voorzien. Conform begrotingsinstructies, betekent dit dus dat de beschikbare kredieten naar beneden zullen moeten worden bijgesteld bij de begrotingsaanpassing 2023. Bijgevolg is er dus een herindexering voor het loongedeelte van de werkingssubsidies die vanuit die kredieten worden betaald. Hou er ook rekening mee dat dit betekent dat de verwachte uitgaven van de organisaties ook lager uitvallen dan verwacht, want het zijn loonsubsidies die gebaseerd zijn op de gezondheidsindex.

Deze aanpassing van de begrotingskredieten geldt vanzelfsprekend niet alleen voor de kunstenuorganisaties, maar is van toepassing op alle begrotingskredieten die dit systeem volgen. Dat het voor de begrotingsaanpassing 2023 gaat om een negatieve bijstelling van de kredieten is niet uitzonderlijk. Ook bij de begrotingsaanpassing in 2021 werden de kredieten wegens een lager dan verwachte inflatiegroei naar beneden bijgesteld.

De indexatie in 2023 waar u naar verwijst in uw derde vraag is die waar we op geanticipeerd hebben in oktober en die nu tijdens de begrotingsaanpassing geactualiseerd wordt. Als u de begrotingsopmaak 2024 bedoelt, dan zal er volgens de huidige inschatting van het Federaal Planbureau een indexatie volgen, maar opnieuw wil ik hier voorbehoud bij plaatsen omdat deze cijfers elke maand geactualiseerd worden. Bij de begrotingsopmaak 2024, in september, zullen we dus de cijfers gebruiken die dan door het Federaal Planbureau worden aangereikt. Ik moet u ook zeggen dat dit geen politieke keuzes zijn, dit is gewoon het toepassen van het Begrotingsdecreet en hoe we het moeten doen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u, minister-president. Ik moet eerlijk zeggen dat uw antwoord mij wel teleurstelt en ik denk de sector zeker ook. Er zijn wel bepaalde verwachtingen gecreëerd en beloftes gedaan, denk ik. Dat is toch zeker ook hoe de sector dat uit eerdere communicatie had begrepen. Sinds zij die dossiers hebben ingediend in december 2021, zijn er vijf aanpassingen aan de indexen geweest, waarop de lonen gebaseerd zijn. Die aanpassing van 8 procent vanuit de overheid vervolgens was al niet voldoende om dat volledig te gaan koppelen. Wat u nu vandaag zegt, is eigenlijk dat die bedragen naar beneden zullen worden aangepast, ook met terugwerkende kracht. Dat heb ik juist begrepen, vermoed ik? Bent u het met me eens dat dat vanuit die organisaties kan worden beschouwd als woordbreuk vanuit de Vlaamse overheid ten aanzien van hen?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik denk dat het belangrijk is om hier wat duidelijkheid over te verschaffen. Het grote probleem dat zich hier stelt, is dat het heel correct is naar de toekomst toe. Alleen heel specifiek voor de kunstensector: die had een begroting ingediend in 2021, maar die was heel snel achterhaald door de inflatie van 2022. Zij hebben die inflatiecorrectie eigenlijk altijd gezien als iets wat een correctie was op 2022. Dat is het grote probleem: de inflatiecorrectie is gebaseerd op de cijfers van 2023, die gelukkig bijgesteld zijn. Zij zien dat vooral als een compensatie uit het verleden die acquit was. Uit de gesprekken die ik daarover al een beetje gehad heb met de kunstensector, zal dat wel vrij hard aankomen. Zij gaan ervan uit dat zij verschillende indexoverschrijdingen niet hebben gehad. Zo konden ze dat compenseren en eigenlijk gaan ze nu wel een soort van cashflow-probleem hebben. Ik denk dat we dat nog eens goed zullen moeten bekijken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De subsidies voor lonen zijn altijd aan de index gekoppeld geweest. In het verleden zijn die correcties ook toegepast. Dat is hier gewoon een toepassing van de begrotingswetgeving, het gaat hier niet over politieke beslissingen. De subsidies zijn gekoppeld aan de index, in dit geval personeelsaandeel. Dat volgt de index en men doet een prognose van die index. Als die prognose te hoog of te laag blijkt, doet men een correctie, maar dan zijn die lonen natuurlijk ook op dezelfde manier geëvolueerd. Dat is altijd gebaseerd op de index zoals die voorspeld wordt door het Planbureau en daarna nagecalculeerd hoe die zich effectief heeft voorgedaan. Dat heeft zich in het verleden ook voorgedaan.

– *Meyrem Almaci treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, uw uitleg is volledig correct voor wat dit lopende jaar betreft, maar niet voor het voorbije jaar 2022, waar toen wel die beloften over die inflatiecorrectie zijn gedaan. Ik begrijp dat er heel veel ongerustheid is in de sector en zeker bij organisaties die met een grote loonmassa

zitten. Daar gaat dit een enorm groot probleem geven. Wat wij vernemen vanuit de sector, is toch wel een wantrouwen, want dit raakt die sector op verschillende manieren. Er was dus eigenlijk helemaal geen tweede inflatiecorrectie, terwijl die verwachting wel was gecreëerd, wat maakt dat het vertrouwen naar de communicatie van de overheid nu ver te zoeken is. De verwachte indexering van die gecommuniceerde startbedragen valt ook weg, dus ik vrees dat dit iets is wat het wantrouwen in de sector wel gaat vergroten. Die gedeeltelijke indexering gaat de sector bovendien nog jarenlang meeslepen. Ik vind dat een heel jammere zaak en ik hoop dat er heel dringend duidelijkheid komt en dat er toch nog gaat gekeken worden op welke manier hier stappen naar de sector kunnen worden gezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de koppeling van de UiTPAS aan de museumpas – 2234 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, de afgelopen jaren krijgen we af en toe klachten van mindervaliden die geen museumpas aan kansentarief kunnen krijgen omdat de gemeente waarin ze wonen geen UiTPAS verstrekt. Want tot op dit moment is het nog altijd zo dat het enkel mogelijk is een museumpas aan kansentarief aan te schaffen op vertoon van een UiTPAS. Woon je in een gemeente die niet in het UiTPAS-systeem zit, dan heb je pech. Dat betekent dus dat het kansentarief gekoppeld is aan je woonplaats, meer dan aan de persoon.

In een recente reactie van museumpas zelf op een vraag van een mindervalide cultuurliefhebber lieten ze weten op termijn graag een Vlaamse UiTPAS te willen uitrollen naar alle mensen in armoede waardoor het kansentarief mogelijk wordt gemaakt voor een aanbod buiten je eigen gemeente of UiTPAS-regio, maar voorlopig is daar weinig vooruitgang in.

Een mogelijke oplossing ligt in de verdere uitrol van de European Disability Card (EDC), de Europese gehandicaptenkaart die sinds 2017 in gebruik is. Mensen die recht hebben op zo'n kaart zijn mensen die ook recht hebben op verhoogde tegemoetkoming, want de kaart is gekoppeld aan een handicapstatuut. Op die manier wordt de erkenning van een museumpas met kansentarief gelinkt aan de persoon. Het zou een veel eerlijker systeem zijn naar mensen met een beperking toe. In antwoord op een schriftelijke vraag die ik hierover bij het begin van deze legislatuur aan u stelde bleek weliswaar dat al een aantal stads- en gemeentebesturen, cultuurhuizen, instellingen, musea enzovoort de EDC erkennen maar dat er nog lang geen sprake is van een landelijke spreiding. Daarom krijg ik graag antwoord op volgende vragen.

Bent u zich bewust van de voornoemde problematiek?

Hoeveel steden en gemeenten hanteren vandaag de UiTPAS, en hoeveel de EDC?

Vooraf: zult u initiatief nemen om het probleem rond de koppeling van de UiTPAS aan de museumpas aan kansentarief op te lossen? Zo ja, hoe?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, ik ben op de hoogte van de verschillende criteria om tegemoetkoming te verkrijgen voor deelname aan

het vrijetijdsaanbod, zowel bij de UiTPAS als de European Disability Card. Museumpas is geen Vlaams instrument maar een gezamenlijk initiatief van de Belgische musea en wordt beheerd door museumpas cvba. In dat kader is het de autonome keuze van museumpas welke doelgroep welke kortingen krijgt. Ik juich toe dat museumpas ingestapt is in de UiTPAS en zo het maatschappelijk engagement aangaat om 80 procent korting toe te kennen aan alle UiTPAS-pashouders die recht hebben op een kansentarif. Datzelfde geldt ook voor mensen in armoede in Antwerpen, Wallonië en Brussel via de A-Kaart en Article 27.

De cvba museumpas ambieert om de financiële drempel voor mensen in armoede weg te nemen. Daarbij hoort ook de doelgroep mensen met een beperking die het financieel minder breed hebben. Een functiebeperking betekent echter niet dat je sowieso tot deze groep behoort. Om de korting toe te kennen op een zo efficiënt mogelijke manier, met zo weinig mogelijk drempels voor mensen in armoede, wordt bewust gekozen om te werken met bestaande instrumenten, dus de UiTPAS, de A-kaart en Article 27, waardoor op een eenvoudige, niet-stigmatiserende wijze mensen in armoede kunnen worden geïdentificeerd en geholpen.

Wat betreft het aantal steden, werken UiTPAS en de European Disability Card op een andere manier waardoor een vergelijking op basis van het aantal steden en gemeenten niet voor de hand ligt.

Binnen UiTPAS zijn het de lokale besturen die aangeven wie recht heeft op het kansentarif. Daarvoor hanteren ze verschillende statuten. In bijna alle deelnemende gemeenten is de basis hiervan een verhoogde tegemoetkoming, waarop ook veel mensen met een beperking recht hebben, en collectieve schuldenregeling, aangevuld met andere criteria. Soms hoort in het bezit zijn van een European Disability Card tot die categorie. Een UiTPAS aan kansentarif wordt aangevraagd via de betrokken lokale besturen.

Binnen de European Disability Card worden de criteria centraal bepaald. Je kunt de kaart ontvangen als je erkend bent door of hulp krijgt van een instelling bevoegd voor personen met een handicap, zoals het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) of de FOD Sociale Zekerheid. Ook kinderen die een zorgtoeslag krijgen, hebben recht op de kaart. De kaart wordt aangevraagd bij de instelling waarbij de persoon met een beperking is erkend.

Vandaag is UiTPAS opgestart in 129 gemeenten, met meer dan vierduizend aangesloten organisatoren. Zij aanvaarden dus allemaal ook het kansentarif. Er wordt verwacht dat tegen eind 2024 de helft van alle Vlaamse gemeenten de UiTPAS aanbiedt.

De European Disability Card sluit partnerschappen af met organisatoren, verenigingen, gemeenten en bedrijven. Op dit moment zijn er 307 partners waaronder een 55-tal gemeenten of gemeentelijke organisaties in België waarvan een groot deel in Vlaanderen en Brussel.

Dan vraagt u of ik initiatief zal nemen rond die koppeling. Vlaanderen wil blijven inzetten op de uitrol van de UiTPAS zodat nog meer Vlaamse besturen de UiTPAS aanbieden en op deze manier ook de museumpas toegankelijker maken voor mensen in armoede.

Wanneer ik kijk naar de laatste jaren en de snelheid waarmee de UiTPAS is gegroeid, zie ik dat het aantal gemeenten in drie jaar bijna is verdriedubbeld en ben ik ervan overtuigd dat dit de weg is die we moeten blijven inslaan.

Daarnaast is het ook de bedoeling om het aanbod van Vrijuit, in het kader van de stopzetting van het Participatiedecreet, in te kantelen in de UiT-producten vanaf 2025. Ik hoop dat dit voor meer synergie zorgt tussen het lokale UiTPAS-aanbod en het bovenlokale vrijetijdsaanbod aan korting.

Zoals ik eerder heb aangegeven, komt er een uitgebreide evaluatie van de UiTPAS in 2024-2025. Hierbij kan worden bekeken hoe de koppeling tussen de UiTPAS en museumpas, aangevuld met de criteria van de European Disability Card, indien wenselijk een plaats kan krijgen in de werking van de UiTPAS.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. We kijken inderdaad uit naar de uitgebreide evaluatie van de UiTPAS.

Ik maak nog één opmerking. U zegt dat het aantal gemeenten dat met die UiTPAS werkt, de afgelopen jaren is verdrievoudigd. Dat is uiteraard zeer goed, maar als uw prognose is dat tegen eind 2024 nog steeds maar de helft van de steden en gemeenten ermee werkt, denk ik dat we er toch nog niet zijn.

Mijn concrete vraag is wat u, specifiek daarnaartoe, nog meer kunt betekenen, al was het maar door eventueel via het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) steden en gemeenten die het nog niet hebben aan te schrijven of aan te spreken en hen te wijzen op het maatschappelijk nut en zelfs het economisch nut van zo'n pas.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: U doet een goede suggestie. Ik zal het met collega Somers opnemen. Dank u voor de suggestie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het gebruik van een 'ramadan-friendly' label door het Brusselse Kaaithheater – 2236 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter.

We gaan van de ene kansengroep naar de andere, want het Brusselse Kaaithheater heeft iets nieuws ontworpen. Ze hebben een ramadan-friendly label gekregen, dat intussen door een aantal andere Brusselse instellingen ook werd overgenomen. Dat label wil niet alleen de inclusie van een moslimpubliek in de ramadanperiode vergemakkelijken, maar ook een zerotolerancebeleid uitrollen voor wat vaag wordt omschreven als islamofobe agressies.

En daar houdt het niet bij op. De moslims in het publiek die tijdens de voorstellingen in de vastenperiode blijkbaar over een grotere gevoeligheid beschikken dan anders, worden nu op de hoogte gebracht of er in de producties sprake is van – en ik citeer – “naaktheid, seks, verbaal of fysiek geweld en” – houd u vast – “muziek”. Want we weten natuurlijk allemaal dat muziek getuigt van losbandigheid, zedelijk en moreel verval en dus ook des duivels is voor de islam.

Alsof dat nog niet volstaat doet het Kaaithheater er nog een schep bovenop door ook na te gaan of volgende zaken voorkomen in de door hen aangeboden producties, ik citeer opnieuw: “seksueel misbruik, kindermisbruik, pedofilie, racisme, homofobie, dierenmishandeling, zelfverminking, zelfmoord, overdreven geweld, naalden, porno, incest, ontvoering van kinderen, dood en sterven, zwangerschap, geboorte, miskraam, abortus, bloed en geestesziekte”, einde citaat, ook al is de lijst niet exhaustief.

Met het plaatsen van die 'content warnings' gaat het Kaaitheater volgens mij een stap te ver. Meer dan een stap te ver, want dit is een schoolvoorbeeld van iets waar we jaren tegen gestreden hebben. Dit is een schoolvoorbeeld van religieuze inmenging in cultuur. Bovendien is het ook nog eens een zeer selectieve inmenging want ik kan mij nauwelijks voorstellen dat bijvoorbeeld pastafari's – aanhangers van de kerk van het Vliegend Spaghettimonster – ook door het Kaaitheater zouden worden gewaarschuwd voor het oneigenlijk gebruik van een vergiet op de scène.

In De Standaard werd overigens nog eens gewag gemaakt van een stille ruimte – wellicht ook ramadan-friendly – enkel toegankelijk voor moslims, waar zij dan kunnen bidden. U zult ongetwijfeld begrijpen dat deze door paternalisme en extreme politieke correctheid getekende gang van zaken bij mij een aantal vragen – dat is ook weer zwak uitgedrukt – oproept.

Eerst en vooral, was u op voorhand op de hoogte van het gebruik van dat ramadan-friendly label, of dat men dat in gebruik ging nemen tijdens de ramadan? Bent u van oordeel dat het Kaaitheater als een met Vlaamse subsidies gespijste instelling haar boekje te buiten is gegaan door artistieke creaties te laten toetsen aan de hand van een fundamentalistische lezing van de islam? Want dat is het volgens mij wel.

Bent u van mening dat het inrichten van een gesegregeerde, enkel voor de aanhangers van een specifieke religie toegankelijke ruimte een inbreuk inhoudt van het publieke karakter dat het Kaaitheater dient te hebben? Uw reactie heb ik ondertussen al gehoord in de media, maar wat nog belangrijker is, is welke initiatieven u zult stellen naar de toekomst toe. De ramadan is natuurlijk op zijn einde vandaag. Wat zult u doen om paal en perk te stellen aan deze ondergraving van de artistieke expressie en de vrijheid van meningsuiting? Dank u wel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, voorzitter.

Dank u wel, mijnheer Brusselmans. U vraagt of ik op voorhand op de hoogte was, dat zegt u in uw vraag. Als u met op voorhand bedoelt voordat die instellingen dat kenbaar hebben gemaakt, dan was ik dat niet. Ik ben er nu natuurlijk wel van op de hoogte, maar ik was niet op voorhand op de hoogte. Als u dat bedoelt – voordat ze het publiek kenbaar hebben gemaakt – dan was ik er toen niet van op de hoogte.

Toen mij dit initiatief ter ore kwam, heb ik elk van de deelnemende organisaties – voor zover ze structureel ondersteund worden door de Vlaamse overheid – een brief bezorgd met mijn bedenkingen hierover. Dat instellingen in dit kader nadenken over een aantal praktische en beperkte ingrepen zoals toeschouwers toelaten om tijdens de voorstelling iets te eten of te drinken, is een keuze waarvoor begrip kan worden opgebracht, voor zover deze kunnen bijdragen aan het toegankelijker maken van cultuur, en uiteraard ook voor zover ze gericht zijn naar de gehele samenleving.

Verregaander is echter de aanbeveling om gebruik te maken van 'content warnings', en dit zowel online als in de ruimte, zodat het publiek op de hoogte is van de inhoud van de voorstellingen. Aandachtspunten daarbij – ik citeer, en u hebt het ook geciteerd – zijn: "naaktheid, muziek, verbaal en fysiek geweld". Een dergelijke religieuze inmenging in de cultureel-artistieke praktijk lijkt me zeer problematisch.

Hoewel het in de eerste plaats gaat over waarschuwingen voor het publiek, kan een en ander immers ook leiden tot een vorm van zelfcensuur bij cultuurmakers en programmatoren, terwijl cultuur net zou moeten prikkelen, uitdagen en verrassen.

Het getuigt mijns inziens ook van een eerder paternalistische visie op de cultuur-participant, en bovenal dreigt deze categoriale maatregel net vooroordelen in de hand te werken en wederzijds wantrouwen te versterken. In die zin staat hij ook

haaks op de ambitie van deze Vlaamse Regering om segregatie tegen te gaan en om één inclusieve gedeelde Vlaamse Gemeenschap uit te bouwen, waar we met en niet naast elkaar leven.

In alle reacties op dit initiatief heb ik trouwens kunnen vaststellen dat heel wat personen mijn bezorgdheden delen, ook personen uit de doelgroepen naar wie dit initiatief in eerste instantie gericht is. Ik heb deze bezorgdheden geuit aan de cultuurhuizen in kwestie, en gevraagd om bepaalde acties te heroverwegen. Ik zal hierover met de initiatiefnemers ook verder in gesprek gaan.

Finaal blijft het uiteraard aan de gesubsidieerde instellingen zelf om invulling te geven aan hun programmatie en werking. Het lijkt me dan ook logisch dat zo'n gevoelig maatschappelijk thema besproken wordt binnen de bestuursorganen van de betrokken organisaties. Ik was dan ook verbaasd toen ik vernam dat dit niet overal is gebeurd, en het lijkt me absoluut aangewezen dat dit alsnog gebeurt.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, dank u voor uw antwoord, waarmee ik het volledig eens ben. Ik was ook tevreden met de reactie die u tevoren al in de media hebt geuit. Dat was volgens mij de enige juiste reactie die u als minister van Cultuur moest hebben.

Wat ik in het debat in de media, maar nu ook in uw antwoord, wel mis, is dat er wordt voorbijgegaan aan het feit dat er een aparte ruimte werd gecreëerd voor gelovige moslims. Dat is nog iets anders. Het ene valt inderdaad, omdat men met labels werkt enzovoort, onder de vrijheid van wat een culturele instelling doet. Daar kunt en mag u zich niet in mengen. Maar het feit dat men bepaalde ruimtes gaat inrichten en exclusief maakt voor een bepaald soort burger, en men dus indirect A- en B-burgers creëert, mensen die die ruimte wel binnen mogen en anderen niet, dat lijkt me zeer problematisch en niet correct. Ik mis daarop uw antwoord en ook het debat. Daar wordt veel te weinig over gesproken.

We hebben het hier enkele weken geleden, in het kader van het decreet over de sociaal-culturele werking, gehad over segregatie. De Vlaamse Regering zou niet langer segregatie willen financieren. Dan is mijn logische vraag: is dit een voorbeeld van iets wat voor uw Vlaamse Regering een struikelblok kan zijn om verenigingen nog langer te subsidiëren? Is dit voor u een typevoorbeeld van segregatie, dat financiële gevolgen kan hebben?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik wil mij scharen achter de reactie van de minister van Cultuur. Ik was zelf ook wat verwonderd toen ik moest lezen over die labeling. Ik kan begrijpen dat je informatie geeft over een bepaalde voorstelling. Maar dat je dat koppelt aan een religie, kan ik niet begrijpen. Volgens mij valt dat niet onder de artistieke vrijheid. Volgens mij is dat een soort van commerciële beslissing. Ik vind dat de politiek zich daarover kan uitspreken. U weet dat ik de artistieke vrijheid zeer absoluut vind. Maar dit heeft in mijn ogen niets te zien met artistieke vrijheid. Dit is een commerciële beslissing van een huis. Er mag absoluut informatie worden gegeven. Maar koppel dat alstublieft niet aan een religie. Dan ga je standaardiseren. En als er iets is wat contradictorisch is ten aanzien van cultuur, dan is het: standaardiseren.

Dan is er die aparte ruimte om te kunnen bidden. We voorzien soms ook een aparte ruimte voor vrouwen om borstvoeding te kunnen geven. Er zijn mensen die nood hebben aan een aparte ruimte. Op zich val ik daar iets minder over dan over het ramadan-friendly gegeven, waarbij ik nogmaals wil benadrukken dat ik het een goede beslissing vond van de minister van Cultuur.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, ik vond ook dat uw reactie de juiste was. Het is goed dat culturele huizen inspanningen doen om drempels weg te nemen, opdat mensen zouden participeren aan cultuur. Hier kunnen we dat positief bekijken. Indien die huizen beslissen om met betrekking tot de ramadan een aantal praktische tegemoetkomingen te doen en om het mogelijk te maken om tijdens de ramadan een voorstelling te volgen en eventueel de vasten daar te kunnen onderbreken, dan kan dit er misschien voor zorgen dat er meer bewustwording over het culturele aanbod aanwezig is binnen de moslimgemeenschap en dat mensen in deze vastenperiode de stap zouden zetten. Zo kunnen we het positief bekijken.

Anderzijds – en daar volg ik u ook volledig – vond ik die waarschuwingselementen ook niet verstandig. Het is niet de juiste methode om dat te koppelen aan religie. Het kan niet zijn dat er op die manier indirect aan censuur wordt gedaan. Dat vind ik zeker niet de juiste keuze.

Mijnheer Brusselmans, met betrekking tot segregatie ben ik het absoluut niet met u eens. Door het feit dat je daar moslims actief uitnodigt en het voor hen toegankelijker maakt, bevordert je de integratie. Dat zorgt voor een beter begrip tussen de verschillende gemeenschappen in onze samenleving, ten aanzien van elkaar en van elkaars gebruiken. Ik vind het dus een goede zaak. Die aparte ruimte om te bidden of om eventueel de vasten te doorbreken, is niet verboden voor niet-moslims. Ik vind het nu net interessant als ik daar op die voorstelling zou zijn. Ik zou geïnteresseerd zijn en er naartoe gaan en met die mensen in gesprek gaan. Op die manier werken wij integratie in de hand en gaan we segregatie tegen.

Wij kunnen dit dus positief bekijken, maar een aantal zaken en beslissingen over dat ramadanvriendelijke label vond ik, zoals collega D'Hose en de minister-president zeiden, niet verstandig. In het geheel zie ik toch een aantal positieve elementen om nieuwe mensen naar de cultuursector te trekken.

Meyrem Almaci (Groen): Ik wens even zelf kort aan te sluiten. Minister, ik wilde vragen wat, in uw overleg met onder andere het Kaaithheater, hun respons was. Want er wordt heel veel gezegd over de politieke reacties, maar ik zou eigenlijk graag van u willen weten wat er vanuit de cultuurhuizen zelf als argumentatie is gegeven. Ik wil ook weten of het de bedoeling is om een confrontatie aan te gaan. Dat komt straks ook nog in een andere vraag rond het primaat van de politiek, dan wel de keuzes van een cultuurhuis zelf. Ik wil weten of er gezocht wordt naar een manier om effectief verschillende ideologische posities te overstijgen. Dat we zeggen dat we eigenlijk hetzelfde willen bereiken, namelijk meer mensen, en dat we merken dat die in onze zalen zitten en dat we meer rekening met hen willen houden. En dat is een nobele doelstelling, wat mij betreft.

De vraag over de vorm kan verschillen en daar kan een heel groot debat over gevoerd worden – waarvoor de tijd ontbreekt. Maar ik zou willen weten, tussen de incidenten in de pers en deze vraag, wat er eigenlijk al gebeurd is met de instellingen zelf? Waar staan we, wat zijn de posities en op welke manier wordt er gewerkt aan een constructieve dialoog, met als doelstelling om toch zoveel mogelijk mensen uit zoveel mogelijk lagen van onze samenleving in die verschillende instellingen te krijgen. Want ik denk dat u dat als minister van Cultuur toch moet uitdragen. Dat moet toch de doelstelling van deze commissie en van ons als parlementsleden zijn? Dank u wel.

De voorzitter: Minister Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Brusselmans, of het voorzien van een aparte gebedsruimte het criterium is om te zeggen welke organisaties segregatie in

de hand werken, is denk een beetje simplistisch. Ik ken heel wat luchthavens in heel de wereld waar inderdaad gebedsruimtes ... *(Opmerkingen van Filip Brusselmans)*

Rustig blijven. Het is een thema dat ons allemaal boeit. We gaan proberen naar elkaar te luisteren en achteraf heb jij dan repliek. Als bij wijze van spreken een organisatie, waar ook joodse mensen zitten, zegt dat ze op zaterdag minder activiteiten gaat doen en die op andere dagen in de week laat plaatsvinden, zodat die mensen ook kunnen participeren, dan is dat rekening houden met elkaar. Als je natuurlijk zegt dat je al je activiteiten op zaterdag gaat doen, zodat er zeker geen joodse mensen kunnen komen, dan ben je segregierend aan het werken. Je kunt een gebedsruimte of een stille ruimte voorzien waar mensen naartoe kunnen, maar aan de andere kant houd je ook rekening met andere dingen. Er is dus denk ik meer context nodig, dan die organisaties buiten te gooien omdat er een stille ruimte is. Ik denk dat je dat toch iets genuanceerder moet benaderen.

Segregerend werken betekent dat er alleen maar mensen van die strekking bij ons komen, en we stellen ons niet open voor de rest van de maatschappij. We wensen ons niet te integreren en wensen ons af te sluiten voor de rest van de maatschappij. We gaan daar later nog criteria aan toevoegen. Als je zegt dat het hebben van een stille ruimte voldoende is om te zeggen dat een organisatie segregierend werkt, dan denk ik dat het genuanceerder moet.

Mevrouw Almaci, ik zoek natuurlijk met niemand confrontatie. Natuurlijk probeer je om de cultuursector samen te houden en probeer je om zoveel mogelijk mensen aan cultuurparticipatie te laten doen. Maar of het aanbrengen van een ramadan-friendly label de integratie en cultuurparticipatie ten goede komt, daar heb ik geen vragen bij. Ik weet dat dat niet de manier is waarop ik dat wil doen. Dus ik zoek de confrontaties niet. Maar als ik zie dat dat nodig is omdat er uitwassen in de cultuursector zijn, dan is het mijn taak als Cultuurminister om daarop te wijzen, en dan zal ik dat doen – niet met de bedoeling om te confronteren, maar wel om zaken op te lossen.

Wij hebben ondertussen nog geen gesprekken met de cultuurhuizen gehad. Ik heb wel in de media heel wat cultuurhuizen gehoord. Zij zeggen dat, als dat zo wordt geïnterpreteerd, ze dat misschien niet helemaal juist hebben aangepakt. Er is een reflectieoefening bij de cultuurhuizen aan de gang en wij zullen – zoals ik daarnet heb gezegd – met hen hierover in dialoog treden. Maar dat is voorlopig nog niet gebeurd, want het was ook paasvakantie.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): U gaat volledig bewust voorbij aan het feit dat het hier niet gaat om het inrichten van een stille ruimte, maar wel om het inrichten van een gebedsruimte, specifiek omwille van de ramadan, dus een islamitische gebedsruimte. Het gaat niet over een stille ruimte die je inderdaad ook op luchthavens of waar dan ook hebt. U gaat bewust voorbij aan dat element. U doet het zomaar af als een stille ruimte, maar dat is intellectueel oneerlijk.

Ten tweede verbaast het mij toch keer op keer om, zeker van onze liberale collega's, te horen dat jullie plots voorvechters zijn geworden van religieuze ruimtes in allerlei gebouwen, zoals culturele instellingen. U vindt dat plots normaal en vindt het zelfs goed dat dat daar is, terwijl het dertig of veertig jaar geleden wel anders was. Wij hebben hier een secularisering van de samenleving kunnen bewerkstelligen, wat volgens mij iets zeer positiefs is. We hebben ervoor gezorgd dat kerk en staat van elkaar zijn gescheiden en dat religie niet zomaar ons leven meer bepaalt. En vandaag zijn we weer de andere kant op aan het gaan als we het plots goed vinden dat culturele instellingen gebedsruimtes gaan voorzien. De geschiedenis herhaalt zich, alleen met een andere religie. Ik kan dat betreuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het spanningsveld tussen artistieke vrijheid en het primaat van de politiek – 1993 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Ik heb een vraag over de polemiek in Antwerpen die ik even iets breder wil trekken, ook naar een meer principiële discussie over het spanningsveld tussen de artistieke vrijheid en het primaat van de politiek. Dat is toch een fundamentele zienswijze.

De Arenbergschouwburg in Antwerpen besloot om vier klassieke schilderijen in de gerenoveerde trappenhal te vervangen door hedendaagse kunst van fotograaf Mous Lamrabat, om zo meer diversiteit en kleur te brengen en ook om meer de diverse samenstelling van de stad Antwerpen vertegenwoordigd en weerspiegeld te zien.

De schepen van Cultuur van Antwerpen, mevrouw Ait Daoud heeft gereageerd. Zij wil de originele schilderijen weer op de oorspronkelijke plaats omdat ze en ik citeer: "niet aan cancel culture wil doen." Daar is in de dagen nadien – de vraag dateert van enkele weken geleden – al heel veel over gezegd en uitgebreid debat over gevoerd, over waar die schilderijen nu wel en niet thuis horen. De oorspronkelijke schilderijen zouden terugkomen, de foto's zouden een andere plek krijgen in Arenberg, maar daar gaat het mij niet over.

De essentie is voor mij het volgende: volgens de schepen had de toenmalige directeur van Arenberg, de heer Rutten, nooit de beslissing mogen nemen om die vier schilderijen te verplaatsen en foto's van Lamrabat in de plaats te hangen. En hier komt het: volgens de schepen is dat immers een politiek statement, en volgens haar moest de heer Rutten als ambtenaar de deontologische code van de stad volgen. Die verbiedt dat ambtenaren politieke standpunten innemen. Dat is de discussie. Reageerde of ageerde de heer Rutten daar als ambtenaar of als artistiek directeur van Arenberg?

Minister-president, mijn eerste vraag is meer algemeen, principieel: wat is uw houding als minister van Cultuur als het aankomt op artistieke vrijheid? Is dat volgens u het hoogste goed of primeert binnen de cultuursector volgens u ook het primaat van de politiek? Wat is daar uw principiële houding?

Ten tweede, meer concreet terug naar de situatie in Antwerpen: hoe kijkt u naar de houding van de Antwerpse schepen van Cultuur in dit concrete geval, waarbij ze stelt dat de directeur een politiek statement maakte, eerder dan de artistieke vrijheid volgde? Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mijnheer Van de Wauwer. Artistieke vrijheid is een aanname bij het Kunstendecreet, waarbij het beleid de autonomie van de output van de artistieke praktijken vooropstelt. Het primaat van de politiek binnen deze context betekent dat het beleid finaal verantwoordelijk is bij de beslissing op het voorstel vanuit de administratie. In die zin staat artistieke vrijheid volkomen los van het primaat van de politiek.

Zoals ik hier in deze commissie al vaak aangegeven heb bij dergelijke of vergelijkbare vragen, is het lokaal cultuurbeleid geen bevoegdheid meer van de Vlaamse overheid. Het lokaal cultuurbeleid is een bevoegdheid van de lokale overheid, in dit

concrete geval dus van de stad Antwerpen. Als minister van Cultuur komt het mij hier dan ook niet toe uitspraken te doen over beleidskeuzes van eender welke stad of gemeente in Vlaanderen, dus ook niet van de stad Antwerpen. U dient zich daarvoor dus te richten tot de gemeenteraad van de stad Antwerpen. Ik heb begrepen dat het daar al uitgebreid aan bod gekomen is, maar als minister van Cultuur moet je je plaats kennen en dat is me niet inmengen in lokale debatten bij de gemeenten.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u, minister-president.

Ik had dit antwoord uiteraard ongeveer verwacht. Ik ben er mij goed van bewust dat dit om een heel lokale aangelegenheid gaat. Er is natuurlijk wel een breder maatschappelijk debat over gevolgd. Binnen dat breder maatschappelijk debat, binnen heel die discussie over wat artistieke vrijheid is en tot waar het primaat van de politiek gaat, en binnen het wokedeбат dat momenteel volop heerst, vind ik het standpunt van de minister van Cultuur heel interessant. Ik wilde er dus toch naar informeren, want ik vind wel dat we daar in Antwerpen een tendens zien die ik betreur. Het is een tendens waarbij er vanuit de politiek op een bepaalde manier druk wordt gelegd op de sector of een sfeer wordt gecreëerd waarbij bepaalde keuzes mogelijk niet gemaakt zullen worden. Dan dansen we wel op een heel slappe koord en kan die artistieke vrijheid wel degelijk onder druk komen te staan. Vandaar dat ik het toch belangrijk vond om dit ook naar het parlement te brengen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Als Gentenaar ga ik het mij permitteren om daar toch een mening over te hebben. Ik vind die artistieke vrijheid absoluut. Als we daarop ingrijpen – en nu was dat klein –, dan begeef je je op een hellend vlak waarvan we het einde eigenlijk niet kennen.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Mij gaat het meer om de kwestie waarom de vraag hier toegelaten is, want dit is echt een puur lokale kwestie. Ik begrijp niet goed waarom die vraag hier ontvankelijk werd verklaard.

De voorzitter: Het is een expliciete vraag naar de bevoegde minister van Cultuur over hoe hij kijkt naar iets wat toch wel specifiek gaat over het spanningsveld tussen artistieke vrijheid en het primaat van de politiek. Daarnet hebben we ook een vraag gekregen die ik anders ook onontvankelijk zou moeten hebben verklaard. Ik denk dat dat geen goed idee geweest zou zijn. Ik denk dat we dan een ander debat zouden krijgen. Het is niet 'in the eye of the beholder', maar ik kan niet de ene vraag over een ramadanlabel wel goedkeuren en de andere vraag over wat er in Antwerpen is gebeurd, niet. Reglementair was deze vraag dus, denk ik, wel in orde.

Meyrem Almaci (Groen): Ik sluit zelf kort even aan, omdat het mij ook gefrappeerd heeft wat het antwoord van de minister-president was op de vorige vraag en het antwoord op deze vraag. Op de vorige vraag hebt u gezegd, minister-president: "Ja, op uitwassen moet ik natuurlijk reageren. Ik moet erop wijzen, niet met de bedoeling om te confronteren maar wel om op te lossen." Ik denk dat er in Antwerpen stilaan wel een heel groot probleem aan het ontstaan is. Dit is niet de eerste keer, deze schepen is niet aan haar proefstuk toe met betrekking tot het politiseren van zaken die niet per se politiek waren. Ik denk aan een specifiek gedicht.

Minister-president, ik zou daar dus toch wel iets actiever mee omgaan. Vandaar mijn vraag. Dit is ook geen nieuws. Op 15 november zei de toenmalige artistiek directeur in Het Nieuwsblad al dat die schilderijen zouden worden vervangen. Vijftien van die schilderijen zitten nog altijd in een kelder. Plots, nadat er een boek

van een zekere voorzitter was verschenen, kwam er – maanden later – een rel. Dat ruikt toch heel hard naar politieke recuperatie. Je kunt over inhoud spreken, maar die timing, zoveel maanden nadat het gebeurd is, nadat het ook echt nooit verborgen is geweest maar al in de krant stond, en terwijl het merendeel van die niet-beschermden, wel geïnventariseerde collectie nog altijd in de kelder stof staat te vergaren? Dat lijkt mij wel een uitwas, dat lijkt mij wel een politieke recuperatie. Dat is mijn bescheiden mening. Het kot was te klein, en er is een politiek debat gemaakt over iets wat eigenlijk opnieuw de doelstelling was van een instelling: verbreden en daardoor de aandacht vestigen op wat er al hing en waar nauwelijks iemand bekend mee was. Het is een denkfout van de schepen dat wie de diverse samenleving omarmt, het verleden verloochent. Ik denk ook dat we hier correct moeten zijn en dat we, als we in de ene discussie willen duiken, ook de verantwoordelijkheid moeten nemen voor de andere. Dat is in ieder geval mijn positie.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De enige vraag die gekomen is, is van u, mevrouw Almaci. *(Opmerkingen van Manuela Van Werde en Marius Meremans)*

Mevrouw Almaci, ik denk dat u er echt een potje van maakt. In één geval heb ik een door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde instelling, als minister van Cultuur, een brief gestuurd. Het is dus heel logisch dat een lid van de commissie mij daarover ondervraagt. Het andere geval is een discussie in de Antwerpse gemeenteraad en nog niet eens over instellingen waar wij subsidies aan geven. Dat is dus totaal anders en dat weet u heel goed, want u draait lang genoeg mee in deze wereld. Dat weet u heel goed. Maar bon, in deze commissie is het al dikwijls gebeurd dat men op dit forum ook aan Antwerpse gemeentepolitiek wil doen. Ik nodig u uit om dat vooral verder te zetten, want dat toont aan wat voor een boeiende en interessante stad Antwerpen is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.